

Vergaderjaar 2010–2011

32 317

JBZ-Raad

Nr. 43

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 21 maart 2011

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie¹, de vaste commissie voor Europese Zaken², de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken³ en de algemene commissie voor Immigratie en Asiel⁴ hebben op 17 februari 2011 overleg gevoerd met minister Opstelten van Veiligheid en Justitie, staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie en minister Leers voor Immigratie en Asiel over:

- **de brief van de minister van Veiligheid en Justitie, d.d. 16 februari 2011, inzake de geannoteerde agenda JBZ-Raad 24-25 februari 2011 (32317, nr. 34);**
- **de brief van de minister van Veiligheid en Justitie, d.d. 16 februari 2011, inzake het verslag van de informele bijeenkomst van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 20-21 januari jongstleden in Gödöllo (Hongarije) (32 317, nr. 35);**
- **de brief van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, d.d. 20 januari 2011, inzake de kabinetsreactie op Mededeling «EU-Interne Veiligheidsstrategie in actie» van de Europese Commissie (32 317, nr. 32).**
- **Fiche van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, d.d. 31 januari 2011, inzake de verordening inzake controle toepassing Schengenacquis (22 112, nr. 1131);**
- **Fiche van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, d.d. 7 februari 2011, inzake de verordening betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (22 112, nr. 1142);**
- **Fiche van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, d.d. 7 februari 2011, inzake de Mededeling toezicht op de activiteiten van Europol (22 112, nr. 1136).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
De Roon

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Verburg

De voorzitter van de algemene commissie voor Immigratie en Asiel,
Brinkman

De griffier van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
Nava

Voorzitter: Vermeij
Griffier: Mittendorf

Aanwezig zijn acht leden der Kamer, te weten: Gesthuizen, Çörüz, Van der Steur, Van Nieuwenhuizen, Recourt, Elissen, Dibi en Berndsen,

en minister Opstelten van Veiligheid en Justitie, staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie en minister Leers voor Immigratie en Asiel die vergezeld zijn van enkele ambtenaren van hun ministeries.

De **voorzitter**: Ik heet de aanwezigen van harte welkom. Wij hebben twee uur de tijd voor dit AO en ik stel daarom voor dat de leden maximaal vijf minuten spreektijd gebruiken. Het woord is allereerst aan mevrouw Gesthuizen van de SP-fractie.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Ik heb van deze agenda maar één punt uitgezocht, namelijk het Europees arrestatiebevel. Met het Europees arrestatiebevel wordt een blind vertrouwen in elkaars rechtssysteem voor de landen van de EU een feit en een verplichting, mag ik wel zeggen. De SP-fractie diende bij de Overleveringswet een amendement in waarmee beoogd werd dat personen tegen dreigende flagrante schending van fundamentele rechten beschermd werden. Rechten als tolk en advocaat, menswaardige detentieomstandigheden, acceptabele duur van het voorarrest en geïnformeerd worden over de inhoud van de verdenkingen. Dat amendement werd verworpen. Nu blijkt dat vijftien advocaten uit maar liefst tien Europese landen bezwaar maken tegen het schenden van al deze rechten bij zaken waarbij een Europees arrestatiebevel wordt gebruikt. In een brief die deze advocaten in oktober 2010 aan Commissaris Reding hebben geschreven, zijn de kritiek en de zorg duidelijk verwoord. De Commissaris antwoordt veelzeggend: «Er is aanzienlijke ruimte om het opereren in het EAB-systeem te verbeteren». Hierbij wordt door Reding ook ingegaan op de ellendige detentieomstandigheden in veel gevangnissen in de Europese Unie ten gevolge van, onder andere, overbevolking in die gevangnissen. Tot dusver heeft ons ministerie van Veiligheid en Justitie, geconfronteerd met de waargebeurde verhalen van mensen als Robert H. en Cor D., mensen die in Polen langere tijd in de gevangenis hebben gezeten en beschadigd zijn teruggekeerd van deze detentie, in alle toonaarden ontkend dat er iets aan de hand kan zijn. Ik vind dat eerlijk gezegd onbegrijpelijk. De belangrijke post die de minister van Veiligheid en Justitie bekleedt, verplicht hem namelijk ook om de positie van Nederlanders in of richting het buitenland te verzekeren. Laat duidelijk zijn: wie van een misdrijf verdacht wordt, moet voor een rechter verschijnen en wie straf verdient, hoort die ook te ondergaan. Wij hebben in Nederland echter duidelijke afspraken en voorwaarden waaraan ons rechtssysteem en ons systeem van gevangnissen moeten voldoen. Het is mijns inziens onacceptabel dat Nederlanders die met goedkeuring van ons systeem overgeleverd worden aan andere Europese landen en in situaties terechtkomen die zij beschrijven als «een hel».

Voorzitter. Mijn eerste vraag hierover betreft het bezwaar en de kritiek van de advocaten in de brieven van 14 februari jongstleden en 20 oktober 2010; ik kan de minister deze laatste brief onderhands verstrekken als dat nodig is. Is de minister bereid om deze brieven serieus te nemen? Kan hij reageren op de informatie die door de heer mr. Ramos op 11 augustus 2010 in een brief aan de Internationale Rechtshulp Kamer openbaar is gemaakt over de situatie in Polen. De Poolse autoriteiten zouden zelf, bij de bijeenkomst van de door de Europese Commissie georganiseerde hoorzitting in Berlijn van dat jaar, hebben aangegeven dat de situatie in de Poolse gevangnissen het onverantwoord maakte om nieuwe gevangenen op te nemen vanwege de sterk verouderde gebouwen, het tekort aan getraind personeel, de onacceptabele overbevolking en het gebrek

aan financiële middelen om een verantwoord penitentiair beleid te voeren.

Voorzitter. De minister heeft net als de commissie voor Veiligheid en Justitie een brief ontvangen van Stichting EuroMoS. Ik vraag de minister om te reageren op de uitlating dat er geen sprake is van proportionaliteit bij het EAB met andere woorden dat ook voor bagatelzaken mensen overgeleverd worden en onder miserabele omstandigheden worden vastgezet tijdens een verschrikkelijk lang voorarrest. Wat vindt de minister van de constatering van de stichting dat in gevangnissen sprake is van mensenwaardige omstandigheden?

Ik vraag de minister wat hij meent te kunnen doen op Europees niveau om ervoor te zorgen dat er meer mogelijkheden komen voor de rechter in Nederland om overlevering te toetsen en zo nodig te weigeren. Wil hij ervoor zorgen dat zolang niet bewezen is – aangetoond – dat door de overlevering van Nederlandse onderdanen aan Polen geen artikelen van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens worden geschonden er geen overlevering meer plaats zal hebben? Hiertoe dienen de uitvoeringen van een aantal uitspraken van de Internationale Rechtshulp Kamer te worden opgeschort zodat de overlevering van een aantal personen, dat op dit moment is ondergedoken in ons land, niet zal plaatshebben eer duidelijk is dat er een rechtsgang en strafuitvoering zijn die naar onze maatstaven door de beugel kan. Laten wij in ieder geval wachten op het groenboek dat de Europese Commissie dit jaar wil uitbrengen waarin staat hoe de Commissie de problemen, die zij onderkent, op het gebied van rechtsgang en detentie wil oplossen.

Voorzitter. Zoals bekend is er op dit moment een zaak aanhangig bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens naar aanleiding van de zaak-Essen. Raadsheer Knoop heeft gemeend om juist op dit punt de vraag te moeten voorleggen aan het Hof of er sprake is van schending van het EVRM. Het moge duidelijk zijn dat ook andere advocaten en juristen zich ernstig zorgen maken over de schending van diverse artikelen, in het bijzonder artikel 3 en artikel 6 van het Verdrag.

Ik ga er vooralsnog van uit dat de minister, ondanks zijn eerdere uitlatingen, luistert naar wat van diverse kanten wordt opgemerkt: deze situatie is een nachtmerrie voor veel Nederlanders die verzeild raken in een EAB-zaak. Dat kan nooit de bedoeling zijn geweest van de landen in Europa.

De heer **Çörüz** (CDA): Voorzitter. Ik stel mevrouw Gesthuizen graag een vraag. Als wij de lijn van de SP volgen, dan gaan wij weer terug naar af. De basis van het EAB ligt in het vertrouwen in elkaars rechtstelsel. Het is ook gebaseerd op snelheid. De nationale rechter dient hierin slechts een marginale toetsing uit te voeren. Als wij nu gaan doen wat mevrouw Gesthuizen zegt, dan gaan wij precies krijgen wat wij daarvoor hadden, en dat was nu juist onwenselijk.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik denk dat de rechters met de handen gebonden zijn. Zij mogen onvoldoende toetsen. Ik vraag de minister daarom om te kijken naar de mogelijkheden. Als het nodig is om de Overleveringswet te wijzigen, wil de minister dan met voorstellen komen om daarin de ruimte te zoeken? Ik begrijp van juristen dat er in andere landen wel meer ruimte is door de wijze waarop zij de Europese wetgeving hebben geïmplementeerd; daar worden wel gemakkelijker verzoeken geweigerd als sprake is van verdachte omstandigheden. Daarnaast zouden wij ons op Europees niveau hard kunnen maken voor het op een andere manier omgaan met deze zaken. De rechter is dus zeker gebonden.

Op het andere punt van de heer Çörüz merk ik op dat vertrouwen hartstikke mooi is. Wij mogen echter niet onze kop in het zand steken. Als de feiten en de realiteit gewoon anders zijn dan hetgeen waar wij, vanaf

het papier redenerend, vanuit willen gaan, dan wil ik mensen niet tot een verschrikkelijke situatie veroordelen.

De heer **Çörüz** (CDA): Wij steken denk ik niet onze kop in het zand. Wij gaan ervan uit dat alle landen op zijn minst een minimale waarborg van het EVRM hebben onderschreven en een en ander ook uitvoeren. Het is niet de bedoeling om de situaties van gevangenis in bepaalde landen te beoordelen en op grond daarvan te ageren. Nee, er wordt uitgegaan van het vertrouwen dat op zijn minst de mensenrechten worden geëerbiedigd. De overlevering is gebaseerd op vertrouwen in elkaars stelsel en een marginale rol van de nationale rechter.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik citeer heel kort wat door EU-Commissaris Reding zelf is geschreven, namelijk: «The Commission is currently preparing its third report on the implementation of the EAW which will address ongoing issues with a few improving the operation of the EAW.» Verderop staat: «I'm of the view that the introduction of minimum standards for procedural safeguards is indispensable to the improvement of the operation of the EAW.» Er wordt op Europees niveau gewoon erkend dat er veel ruimte is voor verbetering. De Commissaris geeft ook op een aantal punten aan, bijvoorbeeld in relatie tot die «poor conditions in many prisons in the European Union» waar dat kan gebeuren.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Van der Steur.

De heer **Van der Steur** (VVD): Voorzitter. Ik zal het kort houden. Allereerst moet mij van het hart dat het bij de VVD-fractie ergernis heeft gewekt dat de geannoteerde agenda zo laat is toegestuurd. Die is één dag voor dit overleg ontvangen. Wij hebben her en der ook wel eens andere activiteiten in de Kamer dus nogmaals, en hopelijk voor het laatst, het verzoek om de geannoteerde agenda, zoals afgesproken, in de regel – zoals het staat in de brief van februari vorig jaar – een week van tevoren ter beschikking te stellen.

Voorzitter. Ik wijs de minister erop dat er inmiddels een brief ligt van beide Kamers over de Brussel I-verordening waarin zowel op het gebied van proportionaliteit als op het gebied van subsidiariteit zorgen worden geuit. Wij gaan ervan uit dat de minister dat punt meeneemt in zijn overleg in Brussel.

Er zal op de JBZ-raad gesproken worden over de PNR, de passagiersgegevens. De VVD-fractie volstaat met het herhalen van haar standpunt dat het goed is dat er duidelijk gekeken is naar privacy, maar dat de ontwikkeling ook zeer kritisch zal worden gevolgd.

In algemene zin zeg ik graag nog iets over wat mevrouw Gesthuizen heeft aangedragen. Vooropgesteld staat dat het EAB onderdeel uitmaakt van de veiligheid in Europa. Daarmee worden belangrijke beslissingen bewerkstelligd; er worden verdachten uitgeleverd, over en weer. Er is een basis van vertrouwen, en die moet er ook zijn. Dat wil niet zeggen dat het niet goed is om te verifiëren. Het uitgangspunt blijft echter dat het EAB, het Europees arrestatiebevel, onderdeel uitmaakt van de veiligheid in Europa. Dat is een punt waaraan de VVD-fractie zeer hecht.

De **voorzitter**: Er zijn nog drie minuten overgebleven voor mevrouw Van Nieuwenhuizen.

Mevrouw **Van Nieuwenhuizen** (VVD): Voorzitter. Ik zal proberen om heel staccato mijn punten te maken. Ik begin met het fantastische scrabblewoord: postvisumliberalisatiemechanisme. Het kabinet geeft aan dat het bij de JBZ-raad van plan is om dezelfde proactieve houding in te nemen als de vorige keer, maar ik vind dat wat vaag. Ik hoor graag van de

minister voor welke punten hij zich concreet hard gaat maken tijdens de JBZ-raad.

Dan het punt van het 60e jubileum van de conventie van Genève betreffende de status van vluchtelingen. De Kamercommissie voor Immigratie en Asiel heeft onlangs een bezoek gebracht aan Brussel. Bij die gelegenheid heeft de commissie informatie gekregen over de pilots van opvang van vluchtelingen in de regio's van herkomst. Daarmee waren positieve resultaten behaald. Toch waren er maar drie pilots gaande en was er eigenlijk heel weinig vooruitzicht op andere pilots. Gelet op de ontwikkelingen in Egypte, Tunesië enzovoort zou het misschien een goed idee zijn om meer nadruk te leggen op de opvang van vluchtelingen in de eigen regio. De vraag is of de minister er wat voor voelt om meer nadruk te leggen in de Europese Commissie op de opvang in de eigen regio.

In relatie tot de implementatie van het nationaal actieplan van Griekenland voor het migratiebeheer heeft Nederland operationele steun toegezegd. Ik hoor graag iets meer informatie over wat wij daar precies gaan doen. Behelst dat meer dan de inzet die wij nu al plegen bij Frontex bijvoorbeeld? Ik pak dat agendapunt er meteen maar even erbij. De begroting is minder groot maar men schat desalniettemin in dat er 10% meer operaties kunnen worden uitgevoerd. Hoe ziet de minister in dit verband de ontwikkelingen bij Lampedusa? Zou die niet een extra inzet van Frontex rechtvaardigen, mogelijk met meer financiële middelen? Daarmee worden kosten voor opvang mogelijk voorkomen.

Op het punt van het opnemen van Turkije in de terugnameovereenkomst staat in de notitie dat Nederland primair van deze overeenkomst gebruik zal maken voor de terugkeer van Turkse onderdanen. Het is evenwel mogelijk dat onder de 2000 asielzoekers die via Griekenland binnengekomen zijn, derdelanders zitten waarvoor de overnameovereenkomst goed gebruikt kan worden.

Tijdens ons bezoek aan Brussel is ook gesproken over de grens tussen Turkije en Griekenland en over het feit dat er aan Turkse zijde beter opgetreden kan worden tegen het overgaan van die grens. Toen werd tegen ons gezegd: ja, maar voor wat, hoort wat. De Turken wilden daar wel wat voor terug. Ik hoor graag de opvatting van de minister hierover.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Recourt.

De heer **Recourt** (PvdA): Voorzitter. Een late agenda; ik sluit mij aan bij de woorden van de VVD-fractie over het tijdstip waarop wij de agenda hebben gekregen. Het is ook een volle agenda. Ik zal mij daarom beperken tot een aantal punten en de stokpaardjes laten liggen; geen Schengeninformatiesysteem dit keer, helaas. Drie onderwerpen, namelijk de agendapunten drie, twaalf en veertien. Allereerst agendapunt drie, een fundamenteel punt: het Europees arrestatiebevel dat gebaseerd is op vertrouwen, hetgeen eigenlijk geldt voor de hele justitiële samenwerking binnen Europa. Dat is uiterst zinvol en efficiënt, maar dat vertrouwen moet er wel zijn. Dat moet ook gerechtvaardigd zijn. Zo langzamerhand begin ik eraan te twifelen of dat in alle gevallen terecht is. De helft van alle overleveringen komt uit Polen. Ik kan statistisch niet verklaren waarom dat land zo actief is. Gelet op de daarbij komende zorg over de detentieomstandigheden, moeten wij ons in gemoede afvragen of wij zo blind kunnen blijven vertrouwen. Ik wil graag civiele vonnissen erkennen en laten executeren als ik weet dat de rechter die vonnissen in een eerlijk proces op een eerlijke wijze heeft gewezen. Bij agendapunt drie zegt het kabinet een positieve grondhouding te hebben ten opzichte van de afschaffing van het ex equatur mits daar de nodige waarborgen tegenover staan in het land van herkomst. Om welke waarborgen gaat het dan? Ten aanzien van de overlevering en Polen kunnen wij hier wel zeggen dat de Nederlandse rechter op proportionaliteit moet toetsen, maar dat is een Europees verhaal. Ik wil dat best steunen, maar ik zie dat daarvan in

beginsel geen oplossing komt. Hooguit kunnen wij ons daarvoor hard maken. Het is veel praktischer om dat vertrouwen via de diplomatieke weg proberen te herwinnen door de bewindspersonen die erover gaan spreken aan te spreken. Als wij twijfels hebben over Polen, dan moeten wij spreken met de bewindspersonen van Polen. Ik hoor graag van staatssecretaris Teeven dat dat ook is gebeurd. Ik ben nieuwsgierig naar de uitkomst van dat overleg en of het vertrouwen daarmee hersteld is, voor zover het vertrouwen van het kabinet überhaupt geschaad was.

Agendapunt 12 gaat over Griekenland. De PvdA-fractie is al heel lang aan het duwen en trekken om minister Leers te bewegen in het op orde krijgen van Griekenland. Het Europees Hof heeft in de uitspraak van de MSS België-Griekenland een grens gesteld en gezegd: nee, u mag voorlopig geen vreemdelingen aan Griekenland overdragen in het kader van Dublin. Dat betekent dat Nederland zelf Griekse zaken gaat afhandelen; dat vermoed ik althans. Dat kost tientallen miljoenen. Het is bovendien de bijl aan de wortel van de Dublinovereenkomst. Zo is dat niet afgesproken, zo moet dat niet. Ik vraag de minister zeer dringend om dat Griekse plan niet af te wachten maar actief in Europa te lobbyen om zelf Griekenland te bewegen om binnen een halfjaar de zaak op orde te krijgen.

Ik kom bij agendapunt 14, de overeenkomst met Turkije. Ik heb toevallig vanmorgen het bericht gekregen dat die overeenkomst uitgesteld wordt in verband met gevoeligheden rondom de visaversoepelingen. Wat kan de minister daarover zeggen? Wij ondersteunen die overeenkomst. Die lijkt ons een goed idee. Ik had ook vragen, net als collega's van de VVD-fractie, over een betere versterking van die buitengrens van Europa. Als er politieke problemen zijn, dan hoor ik graag van welke aard die zijn.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Elissen van de PVV-fractie.

De heer **Elissen** (PVV): Voorzitter. Ik sluit mij allereerst aan bij het commentaar van collega Van der Steur en Recourt over de zeer late ontvangst van de agenda, gisteravond om 18.15 uur. Als ik mee laat wegen dat er diverse woordvoerders zijn binnen mijn fractie omdat het een breed thematisch gebeuren is, dan kun je je een fatsoenlijke voorbereiding eigenlijk nauwelijks nog voorstellen. Je vraagt je dan af hoe het gesteld moet zijn met de parlementaire controle en de sturing voor zover die van toepassing is op het boodschappenbriefje richting Europa. Het is ernstig en er is ook meerdere keren een opmerking over gemaakt. Ik hoop dat dit de laatste keer is dat wij hierop moeten acteren. Ik vraag de bewindslieden nadrukkelijk om de agenda voortaan een week van tevoren naar de Kamer te sturen.

Op basis van hetgeen wij nog konden doen in de korte tijd die ons restte, verzoek ik de bewindspersonen om een stukje actualiteit mee te nemen naar Brussel. Ik refereer nu aan de zorgwekkende berichten over de uitspraak van de rechtbank in Haarlem. De Nederlandse rechter zou van oordeel zijn dat de visumplicht niet geldt voor Turken die in Nederland als dienstverlener werken. Die zou voor hen zelfs moeten worden afgeschaft. Ik heb mij hierin even verdiept. Ik stel vast dat collega Fritsma in maart 2009 hierover een spoeddebat heeft aangevraagd. Daarover is uitgebreid gesproken. Er is toen een onderzoek en een brief aangekondigd. Ik maak minister Leers en minister Rosenthal graag een complimentje want dat is toen ergens in de pijplijn blijven hangen maar kennelijk recent opgepakt, met een uitstekende brief die glashelder is. Ik constateer echter dat de rechtbank in Haarlem het jammer vond dat die brief daar niet eerder geland is. In de brief staat namelijk onomwonden dat de visumplicht wel degelijk van toepassing is. Daarover bestaat dus geen enkel misverstand. Die informatie had wat eerder naar ons toe mogen komen. De eerste vraag is dus waarom dat zo lang geduurd heeft. De tweede vraag is of de procesvertegenwoordiger het onderzoek van het WODC van juli 2009 heeft ingebracht. Daarin komt men tot dezelfde conclusie, namelijk dat de

visumplicht voor Turkse dienstverleners onverkort geldt. Als die kennis was ingebracht bij de zaak in Haarlem, dan was de uitspraak geheel anders geweest. Mijn vraag is dan ook of de minister voornemens is om hoger beroep aan te tekenen tegen dat vonnis. Dat heeft namelijk nogal wat impact. Ik vraag de minister verder om dit in Europees verband aan te kaarten om te bezien wat wij in Europees verband kunnen met deze problematiek.

De heer **Dibi** (GroenLinks): Voorzitter. De heer Elissen stelt een zeer terechte vraag. Ik was ook verbaasd over de uitspraak van de rechter in relatie tot de eerdere stukken. Ik vraag mij wel af wat er gebeurt als de rechter de beschikking heeft over al die informatie en toch tot het oordeel komt dat de visumplicht niet geldt voor Turkse dienstverleners. Wat gebeurt er als de minister actief in Europa op pad gaat en in hoger beroep gaat maar de rechter toch bij zijn besluit blijft? Wat doet de heer Elissen dan?

De heer **Elissen** (PVV): Om glashelder te zijn: als alles was ingebracht, inclusief het rapport van het WODC met die keiharde conclusie, dan was de rechter zeer waarschijnlijk tot een ander oordeel gekomen. Om die reden doe ik een dringend appel om hoger beroep in te stellen. Als de rechter alle informatie tot zijn beschikking heeft en tot een oordeel komt, dan respecteren wij dat natuurlijk. De rechter is tenslotte onafhankelijk. Het zijn bovendien zeer wijze mannen en vrouwen. Daarover mag geen misverstand bestaan. Uw tweede vraag ben ik nu even kwijt.

De heer **Dibi** (GroenLinks): Die vraag hebt u eigenlijk wel beantwoord. Ik ben verrast. U zegt dat u hoopt dat de rechter tot een andere uitspraak was gekomen als hij de beschikking had gehad over andere informatie. Als de rechter echter niet tot een ander besluit komt en bij het standpunt blijft dat de visumplicht niet geldt voor Turkse dienstverleners, dan respecteert de PVV-fractie dat. De PVV onderneemt dan verder geen actie.

De heer **Elissen** (PVV): Het is jammer dat u nu weer een beetje doorschiet. Ik zeg dat ik het oordeel van de rechter respecteer. De vraag of wij verder nog actie zullen ondernemen, is politiek van aard. Dat staat los van de woorden van de rechter. Dat is hiermee dan weer opgelost, naar ik mag aannemen. Ik heb trouwens sterke redenen om aan te nemen dat het WODC-rapport niet is ingebracht. Daarom breng ik dat onder de aandacht. Voorzitter. De PVV-fractie is tegen visumliberalisering, vanwege de corruptie in derdelanden, de toestroom van georganiseerde misdaad en de twijfels over het opschortingsmechanisme. Ik stel graag een aantal vragen, met name over dat opschortingsmechanisme. Met hoeveel mensen moet de EU overspoeld worden voordat dat in gang gezet wordt? Gaat dat mechanisme ons ook echt helpen? Wie laat het in werking treden? Wij vermoeden namelijk dat het mogelijk een wassen neus is. De minister heeft namens Nederland ingestemd met het voorstel en het opschortingsmechanisme is op dit moment het enige dat wij hebben. Wij realiseren ons dat. Wij vragen de regering dan ook dringend om er kritisch op te zijn en ervoor te zorgen dat het mechanisme er ook echt voor gaat zorgen dat wij de visumliberalisering direct kunnen opschorten als blijkt dat deze misbruikt wordt of als blijkt dat de overlast buitenproportioneel wordt. Ik vraag de minister om de overlast ten gevolge van de visumliberalisering te monitoren en de Kamer daarvan op de hoogte te stellen, zodat deze de vinger aan de pols kan houden. Als er grenzen worden overschreden, en dat bedoel ik natuurlijk niet letterlijk, dan kunnen wij bij de minister aandringen op het in werking stellen van het opschortingsmechanisme. Welke maatregelen gaat het kabinet in dat geval treffen? In relatie tot het nationaal actieplan voor Griekenland inzake migratiebeheer en de hervorming van het asielstelsel verzoek ik de minister om de

eigen verantwoordelijkheid van Griekenland te benadrukken. Dat kan niet voldoende gebeuren. Griekenland moet echt de eigen verantwoordelijkheid nemen en niet al te gemakkelijk op Europa leunen.

Er is al iets gezegd over Turkije. Ik kan daarover verder kort zijn. Ik sluit mij aan bij hetgeen door mijn voorgangers is ingebracht. Daarbij wil ik het in eerste termijn laten.

De heer **Recourt** (PvdA): Ik maak graag een opmerking over Griekenland. Het is natuurlijk een verantwoordelijkheid van Griekenland zelf. Nu blijkt echter dat Griekenland die verantwoordelijkheid maar ten dele neemt en Nederland, waarschijnlijk ten koste van vele tientallen miljoenen, die zaken zelf moet afhandelen. Als de conclusie luidt dat Griekenland die verantwoordelijkheid niet neemt, wat dan?

De heer **Elissen** (PVV): Dat is een heel goede vraag. Ik heb inderdaad die eigen verantwoordelijkheid benadrukt. In aansluiting daarop is mijn vraag evenwel: welke maatregelen heeft Griekenland tot nu toe genomen om zijn asielstelsel weer op orde te krijgen? Is het kabinet bereid om te pleiten voor sancties tegen Griekenland als de maatregelen die dit land tot nu toe heeft getroffen onvoldoende blijken te zijn? Daarmee vraag ik, in een nutshell: maken wij een vuist en roepen wij Griekenland ter verantwoording? Griekenland mag niet te veel leunen op Europa maar moet echt die eigen verantwoordelijkheid nemen.

De heer **Recourt** (PvdA): Heeft Nederland volgens de PVV de mogelijkheid om middelen in te zetten ter ondersteuning van Griekenland?

De heer **Elissen** (PVV): De vraag is of daarvoor middelen beschikbaar zijn, want wij hebben zelf al te maken met miljardentekorten. Ik vind dat Griekenland moet beginnen met zijn eigen broek op te houden. Daar moet niet nog meer Nederlands geld naartoe worden gepompt.

De heer **Çörüz** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie sluit zich aan bij de boze woorden en het ongenoegen over de late ontvangst van de agenda. De Kamer wil haar werk gewoon goed kunnen doen en bovendien is de regel dat de agenda een week van tevoren wordt toegestuurd. Een dag van tevoren is in dat opzicht gewoon te laat. Ik vraag de bewindslieden graag naar de redenen hiervoor. Heeft er departementaal te lang afstemming plaatsgevonden? Een dag van tevoren is in elk geval gewoon te laat. De vorige keer heb ik het punt gemaakt van de uitspraak van de Raad van State van 28 december 2010 over het mobiel vreemdelingtoezicht. De Raad van State heeft gezegd dat dat niet meer kan. De minister heeft toen gezegd: ik ga die uitspraak bestuderen en de grenzen opzoeken van hoe het daarmee staat. Wij mogen natuurlijk niet meer aan de binnengrenzen met België en Duitsland controleren. Ik heb toen evenwel erop gewezen dat wij niet willen dat allerlei criminele bendes vanuit bepaalde landen Nederland binnenkomen. Wat heeft de minister sindsdien gedaan? Wat vindt de minister van het idee, dat eerder is geopperd, om de marechaussee niet onder het kopje «vreemdelingtoezicht» in te zetten maar in het kader van openbare orde en veiligheid? Via de burgemeester of een politiekorps kan de marechaussee, waar op dit moment capaciteit over is, zo laat ik mij vertellen, omdat een aantal taken niet meer mag worden uitgevoerd, daarvoor worden ingezet. Dat is al eens gebeurd in Gouda. Daar zijn tijdelijk marechaussee-rechercheurs gedetacheerd. Zo'n constructie is ook te gebruiken bij de grensstreken. Ik ben benieuwd wat de minister daarvan vindt.

De asielproblemen in Griekenland zijn groot. Nederland en andere landen mogen de zogenaamde Dublinclaimanten niet terugsturen maar moeten hun aanvragen in behandeling nemen. Griekenland heeft weliswaar een

actieplan aangekondigd, maar dat loopt een aantal jaren. Wij verlenen assistentie, maar wij zitten toch met een vrij groot probleem. Ik stel de minister het volgende voor. De collega's vroegen net al naar de mogelijkheden: moet daar geld in gestoken worden? Er kan gedacht worden aan het herinvoeren van de controles aan de Griekse binnengrenzen. Dat is eerder gebeurd, bij het EK in België. Het is mogelijk om in verband met de grote nood tijdelijk een visumplicht in te voeren. Wat vindt de minister van dit idee? Is hij bereid om dit idee met zijn Europese collega's te bespreken? Het kan een heel duidelijk signaal zijn voor alle menshandelaren en zij die illegaal willen doorreizen om die visumplicht tijdelijk in te voeren.

Een aantal collega's heeft gerefereerd aan de EU terug- en overnameovereenkomst met Turkije. Ik sluit mij daarbij korthedshalve aan.

In relatie tot asielproblemen kreeg ik een press release, zoals dat zo mooi heet in het Engels, waarin staat dat het aantal bij het Hof aangespannen zaken enorm is toegenomen. Die betreffen met name de zogenaamde «interim measures». In 2006 waren in dat verband nog maar 112 zaken aangespannen, maar in 2010 4786, een stijging van 4000%. Het is een beetje raar dat het Hof klaagt over een gigantisch toename van werkdruk terwijl het Hof naar mijn mening niet voor dergelijke zaken bedoeld is. Wij vragen de minister om dit probleem bij zijn Europese ministers aan te kaarten en te bezien of er mogelijkheden zijn om op een andere wijze met dit soort zaken om te gaan.

Op de postvisumliberalisatiemechanismen is door andere collega's al uitvoerig ingegaan. Ik sluit mij daarbij korthedshalve aan.

De voorzitter: De heer Recourt wil u een vraag stellen.

De heer Recourt (PvdA): Ja, over de rol van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. U zegt dat dat niet bedoeld is om interim measures te geven, maar die interim measures worden natuurlijk gegeven omdat het Hof schending van het Verdrag constateert en die schending niet wil laten voortduren. Betekent uw standpunt dat u vindt dat die schendingen maar moeten voortduren? In veel gevallen gaat het om vreemdelingen die vervolging te wachten staat, waardoor bij toetsing achteraf het kwaad al geschied is. Is dat het standpunt van de CDA-fractie?

De heer Çörüz (CDA): Nee. Geen enkele fractie hier zal schendingen van mensenrechten accepteren. Het valt echter wel op dat het Europees Hof als een soort vluchtheuvel wordt gebruikt om via een andere weg je gelijk te halen en je vergunning te krijgen. Als het in 2006 om 112 gevallen ging en er in vier jaar een stijging van 4000% heeft plaatsgevonden, dan is er naar mijn mening met recht reden om te kijken naar wat er aan de hand is. Ik kan mij niet voorstellen dat zich in die jaren plotseling allerlei mensenrechtenschendingen hebben voorgedaan. Ik wil dat niet geloven.

De heer Recourt (PvdA): U kijkt dus naar het Hof maar ook naar de lidstaten, waaronder Nederland, met de vraag of zij voldoen aan de voorwaarden in het mensenrechtenverdrag. Dan moet je naar twee kanten kijken.

De heer Çörüz (CDA): Ik ben bereid om naar alle kanten te kijken. Ik zie echter graag ook hoe wij hiermee in de toekomst omgaan. Over de taken van dat Europees Hof ligt nog een motie van mij en collega Omtzigt. Het Hof is primair niet bedoeld voor een soort vluchtheuvelconstructie om via de andere kant nog allerlei zaken te proberen, temeer niet omdat datzelfde Hof zich beklagt over de gigantische werkdruk. Ik vind een kritische noot, een kritische kijk en een kritische discussie over de omgang hiermee dan ook op zijn plaats.

Mevrouw **Van Nieuwenhuizen** (VVD): Voorzitter, ik leg hier graag een vraag naast. Het is mij ook opgevallen dat een explosieve groei heeft plaatsgevonden. Mijn vraag is: klopt het dat hier geen enkele financiële rem op zit in de zin dat het gratis is? Is daaraan wellicht iets te doen zodat wordt voorkomen dat mensen denken: baat het niet, dan schaadt het ook niet, we vragen het maar aan?

De heer **Çörüz** (CDA): Die vraag wordt via mij aan de bewindslieden gesteld. Ik sluit mij daarbij graag aan.

Voorzitter. Op de agenda staat ook een EU interne veiligheidsstrategie. Ik hoor graag van de bewindslieden de financiële data. Als ik mij goed heb ingelezen, dan wordt er op Frontex bezuinigd. Er wordt echter ook geïntensiveerd. Ik haal graag de woorden aan van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken in Duitsland. Die heeft gisteren gezegd, met name in het kader van de discussie over Tunesiërs die via Italië Europa binnen proberen te komen, dat opvang in de regio moet plaatshebben. Dat lijkt mij een heel goede. Frontex heeft daarin een heel belangrijke rol te spelen. Als dat minder gaat worden, dan krijgen wij een groter probleem. Ik hoor daarop graag een slotreactie.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Berndsen.

Mevrouw **Berndsen** (D66): Voorzitter. Ik vervang hier mijn collega, de heer Schouw. De materie is voor mij nieuw en dan is het extra lastig om pas een avond van tevoren de stukken te ontvangen. Ik doe mijn best. Voorzitter. De Europese Commissie zal een presentatie houden over het voorstel nieuwe richtlijn voor het gebruik van persoonsgegevens van vliegtuigpassagiers. Het ziet ernaar uit dat de druk vanuit het Europees Parlement waar mijn collega Sophie in 't Veld zich erg hard heeft gemaakt, gaat zorgen voor een betere richtlijn, zoals een kortere bewaartermijn en een striktere doelbinding. Voor de D66-fractie zijn dat twee belangrijke winstpunten. De minister schrijft dat de PNR-gegevens na 30 dagen geanonimiseerd worden. Ik begrijp echter dat die anonimisering ook weer ongedaan kan worden gemaakt. Kan de minister dat bevestigen? Is hij bereid om te pleiten voor een onomkeerbare variant? Ik vraag hem verder of het nieuwe voorstel alleen de vluchten over de buitengrenzen van Europa betreft of ook vluchten binnen de EU. Wat is het standpunt van het kabinet hierin en waarom? Kan de Kamer gedetailleerdere informatie krijgen over het concept dat er nu ligt? De hamvraag blijft natuurlijk: is de opslag van PNR-gegevens noodzakelijk en proportioneel en kan dat overtuigend worden aangetoond op basis van feiten en cijfers? Kan er overtuigend worden aangetoond dat er geen minder ingrijpend middel voorhanden is? Uit de voorgestelde aanpassing blijkt naar mijn mening dat het kabinet en de Commissie erkennen dat de vorige richtlijn in ieder geval niet aan die eisen voldeed.

De kabinetsreactie op de evaluatie van het Nederlands terrorismebeleid getuigt helaas van weinig zelfreflectie, maar hoe staat het met het verwerven van steun voor een serieuze evaluatie van het antiterrorismebeleid in Europees verband?

Agendapunt 8 betreft de stand van zaken toetredingsproces van Bulgarije en Roemenië in het Schengengebied. Het kabinet is kritisch over het toetreden van Roemenië en Bulgarije tot het Schengengebied en neemt nu het voortouw om de criteria daarvoor scherper te formuleren. Wij moeten ook kritisch zijn. Zij krijgen hiermee immers in zekere zin de sleutels van onze buitengrenzen. Er zijn dan ook zeker eisen waar een land aan moet voldoen om te worden toegelaten. Voldoen deze twee landen aan die eisen, zo vraag ik de minister. Overigens heb ik begrepen dat het EP geen inzage krijgt in de technische documenten hierover. Waarom niet? Wat is de positie van Nederland hierin? Hoe kan het Europees Parlement op deze manier een positie innemen over toetreding?

De fractie van D66 begrijpt dat het kabinet wil kunnen vertrouwen op de rechtsstaat. Wij moeten echter oppassen met het veranderen van de spelregels tijdens het spel. Is de minister van mening dat daarvan in dit geval sprake is? Welk precedent scheppen wij hiermee? Wat gaat de minister behalve het formuleren van strengere criteria doen om deze landen te helpen, de kwaliteit van hun rechtsstaat te verhogen? Ik kom op het nationaal actieplan van Griekenland inzake migratiebeheer en de hervorming van het asielstelsel. Welke concrete stappen worden op EU-niveau genomen om de situatie in Griekenland te verbeteren? Wanneer verwacht Nederland de aangeboden operationele steun bij de implementatie van het Griekse nationaal actieplan feitelijk te kunnen uitvoeren in Griekenland en waaruit bestaat deze concreet? Op welke termijn denkt de minister dat de Dublinverordening weer kan worden toegepast? Is de minister bereid, aan te dringen op hervorming van het Dublinstelsel zodat de solidariteit tussen lidstaten bij de verdeling van asielzoekers beter tot uitdrukking komt? Welke gevolgen ziet de minister, gezien de situatie in Griekenland en de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, op de langere termijn voor de werking van de Dublinverordening?

Ik kom ten slotte te spreken over de ontwerpconclusies van de Raad over de mededeling van de Commissie over een integrale aanpak van de bescherming van persoonsgegevens in de EU. De Raad verzoekt de commissie, te onderzoeken of er een zogenaamde preliminary privacy impact assessment verplicht kan worden gesteld. Is Nederland hiervan ook voorstander? Hoe staat het met de invoering ervan in Nederland zelf? Ik denk dan aan het EPD, de ov-chipkaart en de invoering van de Paspoortwet. De Raad wil ook de rechtspositie van de burgers versterken. Wat is het standpunt van de minister inzake het mogelijk maken van collective redress om de kosten en de lasten voor de benadeelde burger te verminderen? Hoe kijkt de minister hierbij aan tegen het mogelijk maken voor zowel burgers als bijvoorbeeld het College Bescherming Persoonsgegevens om een zaak voor de rechter te brengen? In het EP gaan steeds meer stemmen op voor het integreren van de richtlijn en het kaderbesluit over dit onderwerp zodat er gelijke regels komen voor beide pijlers. Dat is ook van belang omdat politie, justitie en veiligheidsdiensten steeds vaker gebruik maken van gegevens die oorspronkelijk verzameld zijn voor commerciële of andere doeleinden. Daarbij is er veel te zeggen voor een regeling die voor alle lidstaten gelijk is, in plaats van een lappendeken. Hoe staat het kabinet hiertegenover?

De **voorzitter**: Het woord is ten slotte aan de heer Dibi van de GroenLinks-fractie.

De heer **Dibi** (GroenLinks): Voorzitter. Ook de GroenLinks-fractie constateert een explosieve groei van zaken bij het EHRM. Ik voorspel dat dit het kabinet van de rechtszaken wordt, niet alleen op het punt van voorstellen die indruisen tegen het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, maar ook op het punt van de langstudeerdersmaatregel, de ecologische hoofdstructuur, de beperking van de AOW-tegemoetkoming tot Nederlandse belastingbetalers en het stellen van de grens van € 33 000 bij de sociale huurwoningen. Van al die zaken weten wij nu al dat zij tot allerlei rechtszaken gaan leiden. Als je geen explosieve groei bij de rechterlijke macht wilt bereiken, moet je gewoon met degelijke wetgeving komen. En over degelijkheid gesproken: ook ik verzoek het kabinet om iets eerder te komen met de stukken zodat wij ons degelijk kunnen voorbereiden op dit soort onderwerpen, aangezien Europa zo belangrijk is voor wat er in Nederland gebeurt.

Mijn eerste punt betreft het postvisumliberalisatiemechanisme, dat scrabblewoord. Ik sluit mij op dit punt aan bij de PVV-fractie in de zin dat ook de GroenLinks-fractie zich afvraagt wat dat opschortingsmechanisme

precies betekent en of dat niet allang in het Verdrag van Lissabon staat. De minister voor Immigratie en Asiel klopt zichzelf op de borst en zegt: ik heb gevochten als een leeuw en dankzij mij kunnen wij, als er te veel mensen naar Nederland komen vanuit de westelijke Balkanlanden, de grenzen dichttrekken. De vraag is of dat echt zo is. Wat kunnen wij precies doen en wanneer kunnen wij dat precies doen? Ik moet in dit verband ook een punt van kritiek aan de PVV-fractie uiten. Ik heb een motie ingediend waarin de regering werd gevraagd om dat mechanisme uit te werken – wat betekent het, hoeveel mensen moeten binnenkomen, wanneer trekken wij de grens – maar dat heeft de PVV-fractie niet gesteund. Ik heb begrepen dat een VAO over de JBZ-raad is aangekondigd voor vanavond. Wij kunnen die motie dan samen indienen, als de heer Elissen daarvoor openstaat.

Voorzitter. Ook de GroenLinks-fractie heeft kennis genomen van de uitspraak van de rechter in Haarlem die erop neerkomt dat de visumplicht niet geldt voor de Turkse dienstverlener. Twee jaar daarvoor was door het Europese Hof al een uitspraak gedaan in een zaak over vrachtwagenchauffeurs die erop neerkwam dat voor zelfstandigen en dienstverleners geen visumplicht geldt. Dat is natuurlijk het gevolg van dat associatieverdrag met Turkije uit 1973 dat wij nog steeds meesleuren aan ons heen en dat af en toe pijn doet. De vraag is wat de inzet van het kabinet is op dit punt. Kunnen wij überhaupt bezwaar maken tegen het opheffen van die visumplicht als wij geboden zijn aan dat associatieverdrag?

De Eurofractie van GroenLinks heeft in Europa bezwaar gemaakt tegen het nu al vaststellen van de toetreding van Kroatië. Het is nog veel te vroeg om dat te doen omdat het land niet voldoet aan allerlei eisen, bijvoorbeeld op het punt van het bestrijden van corruptie. Dat voorstel heeft het niet gehaald in Europa doordat een aantal andere fracties dat niet steunden. Wat is de inzet van de minister in relatie tot het nu al toetreden van een land als Kroatië?

Mijn volgende punt is dat van de Arabische lente, hoewel wij moeten afwachten of het echt een lente wordt of opnieuw een winter. Er zijn ontzettend veel spannende dingen aan het gebeuren; die zijn al gebeurd in Egypte en Tunesië. Er staan allerlei vervolgdemonstraties gepland in Marokko, Bahrein en Libië. Een en ander heeft tot nu toe geleid tot een enorme instroom van Tunesische immigranten in Lampedusa, Italië. De vraag is of die toestroom ook vanuit andere Arabische landen zal toenemen en hoe Europa daarmee wil omgaan. Kan de minister voor Immigratie en Asiel aangeven hoe hij dit in Europa wil oppakken? Zou het niet mooi zijn als Nederland het initiatief neemt tot een gezamenlijk standpunt hierover?

Het PNR-verdrag, Passenger Name Records, is een van de zoveelste voorstellen om allerlei persoonlijke gegevens uit te wisselen in Europees verband. Het ziet ernaar uit dat door de betrokkenheid van het Europees Parlement de privacyaspecten van de persoonsgegevens veel serieuzer worden genomen. Op zich dus complimenten voor het Europees Parlement en de inzet om niet meer zomaar allerlei rare fratsen toe staan op het punt van informatie-uitwisseling. Ons hebben echter ook kritische geluiden bereikt, onder andere over de maximale termijn van 30 dagen om gegevens te bewaren. Volgens de passagiersinformatie-eenheid, wat dat ook moge zijn, wordt er opeens gesproken van een termijn van vijf jaar. Dat lijkt mij wel erg ruim. Kan de staatssecretaris dat ophelderen? Ik stel ook graag de minister van Veiligheid en Justitie een vraag. Ik sluit mij wat dat betreft aan bij de vragen van de heer Recourt over het EU-arrestatiebevel en het vertrouwen dat wij hebben in landen die mogelijk niet zonder meer vertrouwd kunnen worden. Ik ben altijd voor een gezonde dosis vertrouwen, maar in dit geval kan die statistische onderbouwing gewoon niet kloppen. Er is gesproken over detentie; moeten wij daarop blind gaan vertrouwen? Hoe wil de minister daarmee omgaan?

De **voorzitter**: Uw tijd is voorbij. Ik hoor naast mij fluisteren dat een schorsing van vijf minuten nodig is. Dat lijkt mij redelijk. De bewindslieden nemen vijf minuten de tijd.

Minister **Opstelten**: Mevrouw de voorzitter. Allereerst een welgemeend excuus voor de late levering van de geannoteerde agenda. Wij begrijpen het heel goed dat dit niet meer op deze manier kan. Ons excuus is absoluut welgemeend. Wij waarderen in dat verband de gemaakte opmerkingen des te meer; wij spreken natuurlijk wel over belangrijke zaken. Ik ga op de vragen in in de volgorde waarin deze gesteld zijn. Ik begin dan bij mevrouw Van Gesthuizen. Een aantal anderen hebben ook gesproken over het vertrouwen in het hele justitiële rechtstatelijke systeem dat wij aan het opbouwen zijn in de EU. Vertrouwen is daarin erg belangrijk. Het Europees arrestatiebevel maakt daarvan een belangrijk onderdeel uit. Wij volgen dat met elkaar, collegiaal, en sparen daarbij niet de kritiek. Ik kom daarop straks nog terug want ik heb gisteren een goed gesprek gevoerd met mijn Poolse collega van Justitie die hier met een zware delegatie was. Dat komt van tijd tot tijd voor, ter voorbereiding van een voorzitterschap dat na het Hongaarse voorzitterschap plaatsvindt. Staatssecretaris Teeven en ik hebben een buitengewoon goed gesprek gevoerd, waarin wij ook het Europees arrestatiebevel aan de orde hebben gesteld. Wij sparen elkaar niet in dat soort gesprekken en dat is heel prettig. Het gaat wel uit van vertrouwen. Het gaat ook om de feiten waarop dat is te baseren. Ik kom daarop zo dadelijk terug. Over het Europees arrestatiebevel, en een aantal van u heeft dat terecht gezegd – ik heb mij daarin natuurlijk meteen grondig verdiept want het is een belangrijk punt – hebben wij in Europa afgesproken dat het een zaak is van de justitiële autoriteiten die dat met elkaar beslissen. Gelukkig spreken wij ook in dit verband niet over individuele casuïstiek zoals wij dat bij rechterlijke uitspraken en behandeling van rechterlijke zaken ook niet doen. Ik ga dus niet op concrete situaties in. Daar is de situatie dat gewoon de rechtbank van Amsterdam de beslissing neemt in het Europees arrestatiebevel en daarmee een afweging maakt. Naar mijn mening doet men dat langs de criteria die in de wet zijn aangegeven. Ik heb die hier bij de hand. Men doet dat buitengewoon zorgvuldig, goed en afgewogen. Vervolgens staat er geen beroep op. Suggesties alsof die beslissing niet goed zou zijn en ik daaraan iets moet doen, zijn onjuist. Dat is onmogelijk want dat is tegen de afspraken. Ik kom vervolgens op de afspraken die met de Poolse collega zijn gemaakt. Ik vond dat de heer Recourt dat goed zei: dit zijn zaken die langs de diplomatieke weg met elkaar moeten worden besproken. Wij hebben dat gisteren gedaan.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. De minister zegt direct dat er zaken zijn die onder de rechter liggen waar de politiek verre van moet blijven. Dat klopt. Op dit moment is het echter wel zo dat een rechter de zaak langs de wetten legt die wij met zijn allen hebben opgesteld. Een rechter moet soms tot een bepaalde uitspraak komen omdat hij niet op bepaalde aspecten mag toetsen. Dat is precies wat er aan de hand is met de Europese arrestatiebevelen: de rechter kan geen andere uitspraken doen omdat de wetten tekortschieten. De Internationale Rechtshulp Kamer eist dat een persoon aantoonbaar dat in geval zijn overlevering wordt bevolen, artikel 3 van het EVRM wordt geschonden. Het is natuurlijk disproportioneel om van een verdachte te eisen dat hij kan aantonen, van tevoren, dat zijn rechten worden geschonden als hij een rechtsgang of een detentieperiode moet ondergaan in den vreemde.

Minister **Opstelten**: Een rechter toetst dat en vervolgens kan er een klacht ingediend worden bij het Europees Hof. Dat is in de zaak die u noemde

ook gebeurd. Het Europees Hof heeft die klacht afgewezen. Wij hebben een systeem waarin wij uitgaan van de werkelijkheid.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik weet niet over welke klacht de minister het nu heeft. Ik heb begrepen dat er nog een klacht ligt. Daarover is nog geen uitspraak gedaan. Ik vraag of de minister bereid is om de overlevering van degenen die in een situatie terecht dreigen te komen waarvan veel juristen, advocaten en objectieve monitoringsorganisaties zeggen dat die slecht is, op te schorten totdat er een uitspraak is van het Hof of totdat er een groenboek ligt van de Europese Commissie waarin staat hoe wij de situatie moeten verbeteren.

Minister **Opstelten**: Ten eerste kan dat niet, ten tweede moet het niet en ten derde is daartoe geen aanleiding. Ik wilde daarop juist komen, maar ik krijg daartoe steeds geen gelegenheid. Ik wil graag aangeven hoe de situatie nu is na het overleg dat ik met mijn Poolse collega heb gehad. Wij hebben, ter voorbereiding van deze vragen, ook nog even gesproken met de mensen van onze eigen ambassade in Warschau. Er zijn op dit moment vijftien Nederlanders gedetineerd in Polen. Er is een goed contact tussen onze ambassade, langs de gebruikelijke wegen, met die gedetineerden. Er is geen aanleiding, naar onze mening, om daarover zorgen te hebben. Met de collega van Polen hebben wij besproken hoe een en ander eruitziet. Het punt is het aantal detentieplaatsen. Ik heb de cijfers van Nederland ten opzichte van een aantal EU-landen erbij gepakt. Daar springt Nederland niet raar uit; Nederland heeft daarin een normale positie. De collega heeft gezegd dat in de periode van 2006 tot 2010, dat is continu ook onder de aandacht gebracht in de JBZ-raad, een kleine 17 000 detentieplaatsen erbij zijn gekomen. Sinds 2008 is er geen sprake meer van «overbevolking» in het Poolse detentiewezen. De bezettingsgraad ligt onder de 100%. In 2010 is die zelfs 94,8%. De rechtbank van Amsterdam heeft met deze gegevens, die wij gisteren hebben ontvangen nadat wij die hadden opgevraagd om goed te kunnen antwoorden, al rekening kunnen houden. Die heeft dat ook gedaan. In relatie tot het aantal weigeringen kent Duitsland een percentage van 8,7, Nederland van 7,4, Oostenrijk 9, Roemenië 19 en Spanje 2,4. Onze situatie past dus in de arena. Er zullen redenen voor zijn om het op deze manier te doen. De rechter heeft dit uitgesproken. Ik heb kennisgenomen van de brief aan de Kamer van de advocaat. Ik neem elke brief en elk signaal serieus. Als er aanleiding voor is, dan geef ik dat door aan de Poolse collegas. Daarover vinden dan gesprekken plaats. Ik zal er ook naar vragen als wij elkaar zien, bijvoorbeeld volgende week in Brussel. Hij zal vragen: hoe is het gegaan in het gesprek met het parlement? Ik zal vervolgens zeggen hoe dat gegaan is. Er zijn nu 15 Nederlanders in Polen gedetineerd. Deze personen zijn daar aangehouden en mogelijk zit daarbij ook iemand die is overgeleverd. Dat is de situatie op dit moment. Het heeft onze volle aandacht. Belangrijk is ook de aandacht van de Poolse regering en onze collega's. Wij hebben daar nadere afspraken over gemaakt.

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen wil u nog een vraag stellen. Dat is haar tweede en laatste mogelijkheid om een interruptie te plegen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Volgens de meest recente cijfers, van februari 2010, van de Europese Commissie heeft Polen een bezettingsgraad van 101,4%. Ik weet niet waar de minister zijn cijfers vandaan haalt, maar ik ontvang die graag op schrift, liefst vandaag nog, zodat ik die gegevens kan betrekken bij een VAO dat zeker nog zal plaatsvinden als ik de antwoorden zo beluister. Ik vind de antwoorden van de minister namelijk bijzonder teleurstellend. Ik stel nog één korte vraag. De minister geeft aan dat er vanuit Polen wordt gemeld dat er absoluut geen probleem meer is. Waarom zou de Poolse autoriteit dan hebben verzocht

om uitstel van implementatie van de wetgeving zoals die eigenlijk per 5 december 2011 een feit zou moeten zijn? Er is verzocht om uitstel met maar liefst vijf jaar omdat, zoals blijkt uit de brief aan de heer Essen van de Internationale Rechtshulp Kamer, gebouwen sterk verouderd zijn, er te weinig personeel is, een niet te accepteren overbevolking en een gebrek aan financiële middelen om een verantwoord penitentiair beleid te voeren.

Minister **Opstelten**: Ik zeg u nogmaals dat de cijfers die ik net heb gegeven specifiek afkomstig zijn van de Poolse minister. Wij hebben er geen enkele aanleiding toe om daarvan iets anders te vinden. Dat is ook de mening van onze mensen in Polen. Dat neemt niet weg dat dit gesprek er niet voor niets is geweest. Het feit dat wij het aankaarten, is de reden. Wij hebben geen individuele cases besproken, zoals dat hier ook niet gebeurt. Dat is de chicheid die wij met elkaar opbrengen. Wij hebben evenwel zorgen uitgesproken, ook over het punt van de bagatelzaken. Zij nemen die ook heel serieus. De Amsterdamse rechter heeft uitgesproken dat in geen van de situaties die hier aan de orde is sprake is van een bagatelzaak. De informatie van mevrouw Gesthuizen is niet juist want uitstel was nodig omdat Polen geen 2000 gedetineerden in één keer kon opnemen. Nederland heeft om dezelfde redenen uitstel gekregen, evenals andere EU-landen. Dat is dus helemaal niet het punt. Er wordt nu steeds afzonderlijk een situatie getoetst door onze rechter, binnen de afspraken die wij in de EU hebben gemaakt. Het is gebaseerd op vertrouwen. In het diplomatieke verkeer zoeken wij elkaar op. Wij hebben er ook blijk van gegeven dat wij dat aankaarten. Daarmee zijn deze gegevens helder. Ik vind het jammer dat mevrouw Gesthuizen zeer teleurgesteld en niet tevreden is want wij plegen een maximale inspanning. Er moet toch een koers zijn waarop wij op een gegeven moment zeggen: de rechtstelsels die wij met elkaar hebben afgesproken en waar de Kamer heel breed mee akkoord is gegaan, is het systeem waarbinnen wij werken en waarbinnen wij verder willen werken.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Ik heb nog niet gehoord of de minister bereid is om de cijfers waarover hij spreekt en waarop hij zijn Poolse collega blijkbaar volledig vertrouwt, naar de Kamer te sturen.

Minister **Opstelten**: Dat is geen enkel punt. Die krijgt u vandaag nog. De heer Çörüz heeft gesproken over het EHRM. Interim measures zijn naar mijn mening een normaal middel in het voorkomen dat schendingen voortduren. Dat zit in het systeem. Het heeft onze belangstelling en mijn aandacht. In de aanloop naar de begroting hebben wij daarover bijna elke dag gesproken. Maatvoering is van belang. Het kabinet denkt erover na, hoe hiermee moet worden omgegaan. Wij hebben natuurlijk onze mensen in Straatsburg. Ik ben ook zelf van plan om daar binnenkort op bezoek te gaan. Enerzijds is het EHRM belangrijk voor mensenrechten in binnen- en buitenland en anderzijds is er, en daarover spreekt u, de procesefficiëntie. Daarover hebben wij het hier. Ik kom daarop later nog terug. Het heeft natuurlijk ook met kosten te maken. Overbelasting van het EHRM komt vooral doordat veel herhaalzaken over dezelfde problematiek aan de orde zijn. Ook de lange procesduur, onder meer vanuit Oost-Europese landen, is daaraan debet. Wij kennen die problematiek allemaal. Er wordt in de Raad van Europa gesproken over betere procedures om het Hof efficiënter te laten werken in het zogenaamde «Interlakenproces». Het heeft mijn absolute aandacht en scherpte. Wij komen daar van tijd tot tijd bij u op terug. Dit is een mooi forum om de voortgang in te bewaken. De heer Dibi heeft gesproken over de toetreding van Kroatië. Recentelijk heb ik met mijn collega van Kroatië gesproken, in Boedapest. In Kroatië wordt goed werk gedaan op het terrein van corruptiebestrijding. Wij ondersteunen dat ook, met mijn departement, ook op het terrein van de

georganiseerde criminaliteit. Wij komen echter ook met elkaar tot de conclusie dat men er nog niet is. Dat is een punt dat wij goed en nauwgezet volgen.

De heer Recourt vraagt welke waarborgen er bestaan in relatie tot de afschaffing van het exequatur. Die waarborgen moeten onder andere inhouden dat een vonnis niet in strijd is met een fair trial. Die voorwaarde staat als zodanig in het voorstel. Verder mag een vonnis niet in strijd zijn met de openbare orde in het land van de tenuitvoerlegging. Die voorwaarde staat niet in het voorstel. Nederland zal op handhaving van deze waarborgen aandringen. In het verlengde van de vragen van de heer Van der Steur merk ik op dat ik mij natuurlijk heb verdiept in de brief van de Eerste en Tweede Kamer over Brussel I. Ik zal de zorgen die daarin uitgesproken worden, inbrengen in de hele behandeling. Ik neem die zorgen voor de proportionaliteit en de subsidiariteit zeer serieus in mijn standpuntbepaling over dit voorstel.

De **voorzitter**: Misschien is het verstandig om u even te laten pauzeren en een vraag te laten stellen door de heer Recourt.

De heer **Recourt** (PvdA): Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik ga graag nog even in op de voorwaarde van fair trial. Dat is precies de kern van mijn opmerkingen. De bodem van het verhaal is ook hier «vertrouwen»; het vertrouwen dat je in andere lidstaten moet kunnen hebben. Die fair trial is de inzet van Nederland en houdt in dat de Nederlandse rechter moet kunnen toetsen of in het land van herkomst van de civiele beschikking een eerlijk proces heeft plaatsgevonden.

Minister **Opstelten**: Ja. Dat is een marginale toetsing. Wij moeten dat in alle scherpste nog aan de orde krijgen in het overleg dat nog moet plaatsvinden. Ik deel de zorgen en zal die ook benadrukken in de Brusselse arena. Dit is belangrijk. Wij staan hier op zich positief tegenover. Ik heb er ook vertrouwen in dat wij eruit komen, gelet op de hele voorgeschiedenis. Wij hebben echter ook de beide Kamers en deze punten moeten precies worden vastgesteld. Het betreft evenwel een marginale toetsing door de Nederlandse rechter.

De heer **Recourt** (PvdA): Nu heb je marginale toetsingen en marginale toetsingen. Dat stelt mij dus niet heel erg gerust. Als dat te eng wordt genomen, dan wordt het een kwestie van wegschrappen: is de zaak voor de rechter geweest, dan is het klaar. Dat wordt dan een redelijk inhoudsloze toets. Hoe indringend wordt die toets binnen de kaders van die marginale toetsing?

Minister **Opstelten**: U weet als geen ander dat het exequatur een stempel is. Het gaat er dus op vooruit, ook met een marginale toetsing. Wij moeten bezien met welke precisie de toetsing van de waarborgen gebeurt. Ik kom daarop terug en beperk mij nu tot het duidelijk meenemen van de signalen van de beide Kamers. Ik heb hier en daar ook een verzoek om extern advies uitstaan om daarin heel zorgvuldig te opereren. De heer Van der Steur en mevrouw Berndsen hebben gesproken over de PNR. Het betreft een voorstel waarover wij nog een presentatie krijgen. Ik kan natuurlijk nu heel gedetailleerd ingaan op alle punten, maar ik wil dat eigenlijk niet doen. Ik noem een paar punten en benadruk daarbij dat wij het heel serieus nemen. Ik ken het standpunt van de fractie van de heer Van der Steur; voor mij is het ook een heel serieuze zaak. Ik weet dat dat hetzelfde is in het Europees Parlement. Wij sporen wat dat betreft dus heel goed. Dat was in het verleden het geval en dat is nu nog steeds het geval.

Ik zal de Kamer periodiek over de voortgang van de onderhandelingen informeren in gremia als dit AO. Wij zullen ervoor zorgen dat de stukken

daarover op tijd bij de Kamer zijn zodat de Kamer daarover goed een oordeel kan vormen.

Gevraagd is of het mogelijk is om naar Nederlands voorbeeld de zuivere methodiek van het antiterrorismebeleid in Europa te evalueren. Ik vind het signaal goed. Ik sta daar positief tegenover. Dat signaal nemen wij dus mee.

Ik ben op dit moment geen voorstander van het meenemen van puur interne EU-vluchten. Dan wordt het veel te duur. Ik vind het fair dat de Kamer dat gewoon van mij weet. Ik kan natuurlijk de boot afhouden en zeggen: laten wij eens kijken en luisteren. Ik heb echter ook mijn standpunten en hier ben ik nu geen voorstander van. In specifieke situaties kan er natuurlijk maatwerk worden gevoerd, maar wij moeten eraan werken hoe dat er precies uit komt te zien.

Mevrouw **Berndsen** (D66): Voorzitter. Ik ben blij dat de minister dat standpunt heeft over vluchten binnen de EU. Heeft de minister echter ook een standpunt over die anonimisering en het ongedaan maken daarvan? Op dat punt wordt naar mijn mening niet de juiste weg gevolgd.

Minister **Opstelten**: Wij komen nu toch te spreken over specifieke situaties. Wij moeten het echt even goed bestuderen. Het is een ingewikkeld, maar belangrijk dossier. Met wat er nu op tafel ligt, is duidelijk dat men heeft geluisterd naar het Europees Parlement, want daarin staan aanzienlijke verbeteringen. Wij zijn er echter nog niet. Na dertig dagen mogen gegevens nog vijf jaar geanonimiseerd bewaard worden. Na dertig dagen kunnen die gegevens toch worden ingezien als dat noodzakelijk is, bijvoorbeeld voor een acute bedreiging van de openbare orde of een opsporingsonderzoek. Dat kan wenselijk zijn. Wij komen hierover nog te spreken. Dan neem ik ook een definitief standpunt hierover in. Er zijn natuurlijk waarborgen. Die zijn cruciaal. Daar gaat het om. De strakke waarborgen voor de gegevensbescherming zijn heel belangrijk. De leden van het Europees Parlement hebben aangegeven dat dit voorstel een aanzienlijke verbetering is ten opzichte van het oude voorstel. Ik kom er dus op terug.

Mevrouw de voorzitter, dit waren mijn antwoorden in eerste termijn.

De **voorzitter**: Uitstekend. Het woord is vervolgens aan staatssecretaris Teeven.

Staatssecretaris **Teeven**: Voorzitter. Volgens mij heb ik slechts één vraag te beantwoorden, namelijk de vraag van mevrouw Berndsen over het standpunt van het kabinet inzake de verplichte invoering van de privacy impact assessment. Het kabinet is hierop niet op voorhand tegen, maar ik vind wel dat een verplichting tot invoering van die PIA in evenredigheid moet gebeuren. Ik voorzie namelijk dat de invoering van zo'n privacy impact assessment veel kosten met zich mee kan brengen voor het MKB. Dat moet nadrukkelijk in de beschouwing worden meegenomen. Wij zullen daarvoor blijvend aandacht vragen in Europees verband en wij zullen op dit onderwerp ook terugkomen in de privacybrief van het kabinet aan de Kamer. Daarin wordt de algehele visie op privacy gegeven. Mevrouw Berndsen vroeg naar het standpunt van de regering over de integratie van de richtlijn en het kaderbesluit bescherming persoonsgegevens. Het kabinet maakt op dat terrein een duidelijk voorbehoud ten aanzien van politie en justitie. Dezelfde beginselen zijn daarbij van kracht, maar niet dezelfde regels. Het onderzoeksbelang in concrete politie- en justitieonderzoeken bij de integratie van het kaderbesluit en de richtlijn mag niet geschaad worden. Transparantie is prima, maar wij moeten ook nadrukkelijk rekening houden met dat onderzoeksbelang. Bovendien kunnen belangen van derden nog een rol spelen. Er kan gezegd worden dat sommige belanghebbenden belang kunnen hebben bij privacy, maar

er kunnen ook niet-overheidspartijen zijn die belang hebben bij wat minder privacybescherming. Ook dat onderwerp nemen wij mee in de brief over de privacy.

Mevrouw Berndszen vraagt of het kabinet voorstander is van een collectief-belangactie, ter ondersteuning van privacyrechten. Dat zou onder voorwaarden mogelijk moeten zijn. Wij willen echter geen schadevergoeding in geld. Wij willen geen Amerikaanse toestanden in Nederland. Daarvan is de regering geen voorstander. Verder moet er een behoorlijke legitimatie zijn van procespartijen. Dat is ook een belangrijke voorwaarde. Dat zou heel goed kunnen met het College Bescherming Persoonsgegevens. Het is ook wel de bedoeling dat het behoorlijk wordt ingebed in het procesrecht. Deze drie onderwerpen, die mevrouw Berndszen terecht aan de orde stelt, worden meenomen in de brief over privacy die de Kamer in maart krijgt.

De **voorzitter**: Kort maar krachtig. Tot slot voor de zijde van de regering geef ik het woord aan minister Leers.

Minister **Leers**: Voorzitter. Ik dank de afgevaardigden voor hun vragen. Ik begrijp heel goed de achtergrond daarvan. Er speelt ook veel. Ik ben de Nederlandse minister voor Immigratie en Asiel. Alle problemen waarmee ik geconfronteerd word, hebben te maken met Griekenland, Turkije, Bulgarije, Roemenië, eigenlijk praktisch alle Europese landen. De leden leggen daarbij terecht de vinger en vragen mij om daarin actief te zijn. Ik heb vaak mijn handen vol aan Nederland en kan niet ook nog eens alles regelen voor Griekenland, maar ik doe mijn best. Ik wil ook proberen om zo volledig mogelijk de vragen te beantwoorden.

Ik doe mijn beantwoording redelijk compact want er is veel aan de orde. Ik doe dat ook telkens vanuit het besef dat de positie van Nederland onderdeel uitmaakt van de Europese, gemeenschappelijke, aanpak. Ik denk daarbij zeker aan Griekenland, maar ook aan Bulgarije en Roemenië, en de visumliberalisatie. Dat zijn allemaal zaken die Europees van aard zijn. In het JBZ-kader praten wij daar ook over. Wij moeten een beetje de indruk wegnemen dat wij een soort Hansje Brinker zijn die dat vingertje in de dijk steekt en denkt dat daarmee de problemen kunnen worden opgelost.

Ik noem allereerst maar eens de feiten rond het Grieks nationaal actieplan. Er ligt een uitspraak van het Europese Hof over een Belgische Zaak. Vanwege de slechte detentie en leefomstandigheden heeft het Europese Hof geoordeeld dat er geen overdracht mag plaatsvinden naar Griekenland. Wij moeten die zaak nu zelf oplossen, ook al zijn er afspraken gemaakt in het Dublinverdrag en zou Griekenland het eerste land moeten zijn dat deze zaken oppakt. Dat kan echter niet. Wij gaan het ook zelf oppakken. Nederland is niet het enige land dat dat doet. Ook het Verenigd Koninkrijk, België, Zweden, Finland en Noorwegen doen het en moeten het ook doen. Dat betekent een extra belasting van onze organisatie. Ik kom op korte termijn met voorstellen om dat aan te pakken. Daarover beginnen langzamerhand ideeën te bestaan, maar wij gaan dat wel voortvarend doen. Als het kan, moet dat binnen een halfjaar zijn opgepakt zodat die achterstand wordt weggewerkt.

Daarmee is het probleem echter nog niet opgelost. De uitspraak geldt namelijk ook voor nieuwe gevallen. Er is dan ook snelheid geboden bij het oplossen van de problemen van Griekenland. Ik heb dat ook telkens met de collega van de heer Recourt, de heer Spekman, gewisseld, maar misschien spreek ik Grieks en hij weer een andere taal waardoor wij elkaar niet verstaan. Wij trekken aan hetzelfde eind van het touw, zo kan ik u verzekeren. Griekenland is en blijft zelf verantwoordelijk; daarover hebben wij met elkaar een afspraak gemaakt. Als wij dat te gemakkelijk zouden overnemen, dan zouden de Grieken achterover gaan leunen want dan

zouden zij zeggen: het wordt toch opgelost. Wij moeten dat niet hebben. Daarmee zou een verkeerd signaal worden afgegeven. Dit neemt niet weg dat wij oog moeten hebben voor de bijzondere positie van Griekenland. Het land zit wel aan de Europese buitengrens. Wij zullen Griekenland dan ook moeten helpen en dat doen wij ook, op een actieve manier. Nederland wil daaraan ook een extra bijdrage leveren. Daaraan kan handen en voeten worden gegeven met de totstandkoming van de EASO. Dat is een nieuwe organisatie. Nederland heeft het voorrecht om de directeur-generaal daarvoor te leveren. Die hebben wij gisteren uitgeluid, de heer Rob Visser. Hij is een van onze beste mensen en hij gaat daaraan leiding geven. Hij zal dat voortvarend doen, maar wij mogen daarvan echter geen wonderen verwachten. De EASO kan niet morgen alle problemen van de wereld oplossen. Wij gaan hem echter wel helpen. Ik heb gisteren bij zijn afscheid gezegd: wij laten je niet met lege handen gaan, Nederland ondersteunt je. Ik heb dat concreet gemaakt door aan te geven dat wij bijdragen aan de poule van medewerkers, van experts, die de EASO nodig heeft – er zijn zo'n 300 mensen bij elkaar gehaald die Griekenland kunnen gaan helpen – met 60 experts op het gebied van asiel en immigratie, van onder andere de IND, al naar gelang de behoefte. Dat is een concrete handreiking om daadwerkelijk hulp te kunnen bieden in Griekenland. Griekenland moet zelf de grondwet op orde brengen, ervoor zorgen dat de organisatie op orde is en ervoor zorgen dat de infrastructuur op orde is.

Ik gebruik in dit verband altijd een mooie beeldspraak. In het kader van het Dublinakkoord zullen alle Europese landen hun dijken op deltaniveau moeten brengen. Als er dan springvloed is, dan kunnen wij het bijhouden, maar niet zomaar. Eerst moet iedereen aan het acquis van dat deltaniveau voldoen. Als wij dat met elkaar hebben bereikt, kunnen wij zeggen: in geval van nood gaan wij u helpen. Over dat «geval van nood» is een enorme discussie in Europa ontstaan. Er lag een voorstel van de Europese Commissie om te komen tot een opschortingsmechanisme voor de probleemgevallen. Wij vinden dat echter geen goede zaak. Een opschortingsmechanisme ondermijnt het Dublinakkoord en legt niet de verantwoordelijkheid bij degenen die de problemen heeft. Wij zijn daarmee dan ook niet akkoord gegaan. Inmiddels is de Europese Commissie teruggekomen op dat punt. Zij heeft nu een urgentiemechanisme voorgesteld. Het verschil is dat in dat urgentiemechanisme slechts onder uitzonderlijke omstandigheden hulp kan worden geboden. Het mag dan alleen maar gaan over een inzet van maximaal zes maanden. Verder kan dat urgentiemechanisme alleen van toepassing zijn op de landen die al voldoen aan het asielacquis, dus op de landen die hun niveau al bereikt hebben. Daar komt de rol van de EASO nog bij. Ik wil mij constructief opstellen, zonder direct al het groene licht te geven, in de discussie over dat urgentiemechanisme omdat ik denk dat het goed is om met elkaar te zoeken naar een oplossing om de problemen aan de basis aan te pakken, niet alleen achteraf in de discussie zoals wij nu bezig zijn met het oplossen van de problemen.

De voorzitter: Ik zie dat er een vraag is. Ik wijs de leden erop dat deze vergadering echt om 12.00 uur eindigt. Ik sta dus alleen een heel korte vraag toe.

De heer Recourt (PvdA): De minister haalt de beeldspraak van de dijken aan. Dat is een mooie beeldspraak want wij kunnen onze dijken op orde hebben, maar als zij elders te laag zijn, dan krijgen wij ook natte voeten. Dat geldt voor alle Europese landen. De maatregelen die de minister noemt, zijn prachtig. Hij kan echter op het punt van het aansporen van Griekenland het initiatief nemen en zeggen: wij verwachten dat Griekenland zijn zaken binnen een halfjaar op orde heeft en daarbij willen wij helpen zodat alle dijken op orde zijn. Hetzelfde geldt voor de

voorstellen van de minister voor Nederland. Het is prachtig dat de minister het gaat aanpakken. Hij komt binnenkort met een voorstel naar de Kamer. Mijn vraag is wanneer hij daarmee komt.

Minister **Leers**: Voorzitter. Ik heb nu weer de indruk dat ik net Grieks heb gesproken. Ik bedoel het precies zoals de heer Recourt aangeeft. Wat mij betreft, gebeurt het binnen drie maanden. Je moet echter realistisch zijn. Overigens hebben de Grieken ook om hulp gevraagd; dat is nieuw en daar ben ik blij om want dat betekent dat zij een besef hebben van urgentie. Binnen de kortst mogelijke tijd zal Griekenland zijn zaken op orde moeten hebben, maar wij willen helpen. Wij zullen dat waar nodig doen. De concrete uitwerking daarvan heb ik aangegeven.

De heer **Elissen** (PVV): Voorzitter. Ik stel graag een vraag ter verduidelijking. Is die switch van het opschortingsmechanisme naar het urgentiemechanisme een verruiming of een beperking van de mogelijkheden om in te grijpen?

Minister **Leers**: Dat hangt af van hoe je het ziet. Ik vind het een beperking van de mogelijkheden in het Dublinakkoord om even een pauze in te laten in het geval een land een probleem heeft. Eerst wilde de Europese Commissie dat ruimer doen door het op te schorten. Wij vonden dat geen goede zaak omdat men dan te veel in de leunstoel achterover kon leunen. Dat urgentiemechanisme is adequater, ook omdat daarbij de eis geldt dat eerst de eigen thuisbasis op orde op moet zijn. Dat is ontzettend belangrijk. Een land blijft daardoor zelf altijd verantwoordelijk voor de infrastructuur et cetera. Ik heb dat net uitgelegd. Alleen in een uitzonderlijke situatie kan er dan hulp worden geboden. Dat is een voorstel waarover wij op zijn minst moeten kunnen praten.

Mevrouw **Van Nieuwenhuizen** (VVD): Voorzitter. Ik voeg daar graag een verduidelijkende vraag aan toe. Op het moment dat het urgentiemechanisme niet blijkt te hebben gewerkt en Griekenland – laat ik het daartoe beperken – de zaken toch niet op orde heeft, vallen wij dan automatisch terug naar het opschortingsmechanisme?

Minister **Leers**: Nee. Even voor uw beeld: er is een discussie gaande in Europa. De Europese Commissie kwam met een opschortingsmechanisme, ondersteund door het Europees Parlement, want dat staat er anders in dan de Raad. Wij hebben gezegd dat wij dat geen goede zaak vinden. Wij willen geen opschortingsmechanisme maar een urgentiemechanisme. Dat urgentiemechanisme kan alleen in werking treden bij landen die hun acquis op orde hebben. Griekenland heeft zijn acquis, zijn infrastructuur, nog niet op orde. Voor Griekenland kan het dus niet werken. Daarop kan het niet eens van toepassing zijn. Een ander belangrijk punt is de toetreding van Bulgarije en Roemenië. De feiten zijn bekend. Roemenië en Bulgarije zijn sinds 2007 lid van de Europese Unie maar behoren nog niet tot de Schengenstaten. Er vinden dus nog grenscontroles plaats. De vraag is nu of deze landen tot de Schengenstaten kunnen worden toegelaten. Daarop heeft een technische toetsing plaatsgevonden. Voor zover wij zien, nadert men het concreet behalen van die toets. Er volgt nog één evaluatie maar over het algemeen is men positief. Het kabinet heeft echter van begin af aan gezegd dat de technische criteria onvoldoende zijn. Het gaat namelijk om het vertrouwen dat men kan hebben in de rechtsstaat van Bulgarije en Roemenië. Dat vertrouwen heeft betrekking op de vraag of men kan handhaven. Voor criminaliteitsbestrijding en corruptiebestrijding kunnen er wel allerlei technische criteria zijn, maar als het in het land zelf niet op orde is, dan is er een probleem. Nederland heeft dat al redelijk vroeg duidelijk gemaakt. Duitsland, Frankrijk en Finland zijn die mening nu ook toegegaan. Zij

hebben nu ook gezegd dat het nog te vroeg is voor de Schengentoe-treding voor Bulgarije en Roemenië. De vraag is hoe je daarmee omgaat. Worden tijdens de rit de spelregels veranderd? Dat is een terechte vraag. Mevrouw Berndszen stelde die vraag terecht. Nee, wij veranderen niet de spelregels. Om de toetsing aan die technische criteria is door de landen gevraagd; die willen zij tot uitdrukking hebben gebracht. De vraag is evenwel of het voldoen daaraan voldoende is om de grenzen open te stellen omdat daarmee alle eisen die wij stellen ten aanzien van de migranten gewaarborgd is. Men moet zich voorstellen dat Bulgarije en Roemenië dan ook de buitengrens van Europa gaan vormen. Daarmee komen wij in een lastige positie. Dan moet je zeker weten dat die buitengrens naar behoren wordt verdedigd en bewaakt. Dat heeft erin geresulteerd dat de landen die ik heb genoemd criteria gaan voorstellen die gerelateerd zijn aan het CVM, het controle- en verificatiemechanisme. Wij stellen de Commissie vervolgens voor om de toets van Bulgarije en Roemenië te doen op basis van die criteria. Dat betekent dat die toetreding dit jaar in elk geval nog niet aan de orde is. Wij vinden dat de ijkpunten van het CVM betrokken moeten zijn bij de toetsing of de landen al in staat zijn om toegelaten te worden tot het Schengengebied. Wij gaan daarover in overleg met de andere landen. Het aansluiten en het zoeken van een verbreding van de alliantie is van belang, want anders staan wij weer alleen. Dat heeft geen zin. Daarom doen wij daaraan mee. Wij houden evenwel natuurlijk in ons achterhoofd dat wij afwachten welke criteria eruit rollen, waaraan beide landen worden getoetst. Wij zitten nu middenin dat proces.

Voorzitter. Ik kom nu te spreken over de terug- en overnameovereenkomst tussen de EU en Turkije. Als wij een dialoog hebben met een land over een terug- en overnameovereenkomst, dan is de basisafpraak: u moet mensen die van uw land hiernaartoe zijn gekomen terugnemen als zij niet conform de regels ons land zijn binnengekomen. Dat is altijd de eerste stap. De harde voorwaarde bij visumfacilitatie is: afspraak over terug- en overname. Turkije wil het liefst morgen al visumliberalisatie hebben. Wij hebben gezegd dat het daarvoor nog te vroeg is; dat moet stapsgewijs. Eerst een terug- en overnameovereenkomst en daarna onderhandelen wij verder. Nu ligt er de uitspraak van de rechtbank Haarlem. De rechtbank oordeelt dat wij de visumvereiste voor Turkse zelfstandigen niet op de juiste wijze toepassen. De bank baseert zich in de zaak-Soysal op een Duitse visumregeling voor Turkse dienstverleners. Ik heb eerder aangegeven in de brief van 28 januari 2011 dat wij vinden, en daar blijven wij bij, dat die uitspraak, die betrekking had op Duitsland en op een Duitse situatie, geen gevolgen heeft voor Nederland. Wij blijven daarbij. Het gaat om Turkse onderdanen die kunnen aantonen dat zij een zakelijk bezoek aan Nederland brengen. Voor vakantie en familiebezoek blijft dus gewoon een visum nodig. Het gaat om zakelijke visumaanvragen. Wij zijn het niet eens met de uitspraak van de Haarlemse rechtbank. Wij zullen ook daartegen in beroep gaan. Ik heb dat ook vandaag met de medewerkers afgesproken. Omdat ik niet wil vooruitlopen op de inhoud van dat hoger beroep, hoop ik dat de Kamer mij toestaat om daarin voor dit moment terughoudend te zijn.

De **voorzitter**: De heer Dibi wil een korte vraag hierover stellen. Ik wijs de leden erop dat er niet of nauwelijks tijd zal overblijven voor een tweede termijn.

De heer **Dibi** (GroenLinks): Voorzitter. Die uitspraak van de rechtbank in Haarlem is een vervolg op een eerdere uitspraak, twee jaar geleden, van het Europese Hof waarin ook al werd gezegd, in relatie tot vrachtwagenchauffeurs, dat die visumplicht eigenlijk niet mag gelden voor Turken vanwege het associatieverdrag van de EU met Turkije. Mijn vraag is de

volgende. Het OM gaat in hoger beroep. Als daaruit voortkomt dat de visumplicht niet geldt, wat gaat de minister dan doen?

Minister **Leers**: Alles is gerelateerd aan dat standstillbeginsel dat ooit is afgesproken. Vroeger, een groot aantal jaren geleden, was er een hogere verwachting over de toetreding van Turkije tot de Europese Unie dan op dit moment. Er zijn toen afspraken gemaakt. De rechter toetst aan dat standstillbeginsel van toen. Daarmee hangt veel samen. Ik heb de indruk, maar ik weet het niet precies, dat waarop de heer Dibi doelt, daarmee niet samenhangt. Maar nogmaals, wij zullen dat in onze afweging en in de onderbouwing van het beroep betrekken. Mij lijkt het verstandig om nu inhoudelijk niet te veel op deze zaak vooruit te lopen, ook omdat ik vind dat de rechter daarover moet kunnen oordelen. Wij hebben in ieder geval goede en gereede argumenten om dat hoger beroep aan te tekenen. Ik kom te spreken over het postvisumliberalisatiemechanisme, het mooie scrabblewoord waarover iedereen heeft gesproken. Ik ga even in op de context. Ik herinner u eraan dat ik een aantal maanden geleden, toen ik hier net aantrad als minister voor een moeilijke keuze stond. Ik kon als een leeuw gaan vechten of ik kon mij zo mak als een lammetje gaan opstellen. Iedereen wist dat Nederland er niet meer toe deed en dat er een meerderheid was voor de visumliberalisatie ten aanzien van de landen Albanië, Bosnië en Herzegovina. Het enige wat wij konden doen, is nog een noodremprocedure maken. Daarvoor heb ik dan ook gekozen. Als er nog een kans was geweest om het tegen te houden, dan had ik dat gedaan. Nederland stond daarin echter alleen en deed er niet meer toe. Daarom heb ik toen gekozen voor dat noodmechanisme. Ik kreeg daarin bijval van Frankrijk. Dat land heeft hierin goed met ons opgetrokken. Wij hebben aangegeven dat wij niet zomaar een mechanisme wilden. Dat moest wel iets voorstellen. Wij hebben aan de commissie gevraagd om dat in te vullen. De Commissie zal in de komende JBZ-raad aangeven op welke wijze zij dat wil invullen. Ik ben benieuwd naar de wijze waarop de raad dat wil doen. Voor ons geldt het volgende. Er ligt een basisverordening, nr. 539–2001. Met die verordening is bepaald welke landen visumplichtig zijn. Wij willen dat in die verordening de bepaling wordt opgenomen dat de visumplicht wordt gereactiveerd voor landen die niet voldoen aan een aantal criteria. Daarbij kan worden gedacht aan abnormale hoge instroom, misbruik van die criteria, niet meewerken en openbare-ordeproblemen. De Commissie zal dat moeten operationaliseren. Het gaat niet om aantallen, maar om het aangeven hoe en wanneer dit controlemechanisme in werking treedt. De Kamer kan ervan op aan dat wij daar de vinger bij houden. Ik zeg ook toe dat zodra ik van de Commissie hoor hoe zij dat wil invullen, ik de Kamer meteen per brief informeer over het al dan niet toereikend zijn daarvan. Daarover kan dan een debat worden gevoerd. Ik wil een mechanisme hebben dat werkt voor de hele Westelijke Balkan. Wij hebben echter ook gezegd dat wij de visumliberalisatie voor in de toekomst toetredende landen nog nadrukkelijk willen bekijken. Ook dat is een punt dat Nederland en Frankrijk samen hebben ingebracht. Wij hebben een position paper ingebracht en wij horen ook op dat punt graag nadere voorstellen van de Commissie. Er zijn dus twee punten: het uitwerken in relatie tot Bosnië, Herzegovina en de Westelijke Balkan en een verbrede aanpak van de visumliberalisatie voor de toekomst.

De **voorzitter**: Ik zie dat drie leden een vraag willen stellen. Ik geef hen alledrie de gelegenheid daartoe. Ik verzoek de minister om daarop zo kort mogelijk te antwoorden.

De heer **Çörüz** (CDA): Voorzitter. Ik weet niet of de minister nog specifiek antwoord gaat geven op mijn voorstel over Griekenland. De minister spreekt over het reactiveren van de visumplicht; de urgentie is hoog. De

minister zegt zelf dat Griekenland nog niet voldoet aan het acquis. Het is een noodvoorziening, het is tijdelijk. Wij hebben het gedaan bij het EK in België en Nederland. Als ik de minister zo hoor, dan zou het reactiveren van de visumplicht ook tijdelijk voor Griekenland moeten gelden.

De heer **Elissen** (PVV): Voorzitter. Ik sluit mij daarbij graag aan en trek het zelfs nog iets breder. Het reactiveren van die criteria moet ook gelden voor de EU-lidstaten.

De heer **Dibi** (GroenLinks): Voorzitter. Dat kan de minister zelf helemaal niet doen. Dat moet de Europese Commissie doen. Mijn vraag betreft echter dat opschortingsmechanisme. Hoe verschilt dat van wat nu al in het Verdrag van Lissabon staat, namelijk dat als een land geconfronteerd wordt met grote problemen je moet kunnen ingrijpen door een tijdelijke opschorting van de visumliberalisatie? Het zou mij verder een lief ding waard zijn als het kabinet zou uitwerken op welke punten het te ver gaat en de klappen die Nederland opvangt onacceptabel hard zijn. Ik vraag het kabinet om in een brief aan te geven bij welke problemen voor de openbare orde en bij welke druk op sociale voorzieningen de situatie onacceptabel zou zijn. Als wij het alleen maar aan Europa over laten, dan is het echt een wassen neus, zoals de heer Elissen zegt.

Minister **Leers**: Voorzitter. Ik ben blij dat de Kamer zo eensgezind is, maar wij moeten wel realistisch blijven. Nederland kan niet zomaar even een eigen regeling neerleggen. Nederland moet dat in Europees verband doen. Ik heb tijdens het spoeddebat gezegd dat ik de vinger erbij houdt maar de Europese Commissie met voorstellen moet komen tot uitwerking. Zodra die voorstellen er zijn – wij worden daarover geïnformeerd bij de JBZ-raad-- krijgt de Kamer meteen een brief daarover, inclusief onze reactie daarop. Ik kan moeilijk nu gaan zeggen wat wij allemaal willen. Ik wil eerst horen waar de Europese Commissie, die de verantwoording ervoor neemt en die heeft toegezegd dit op te pakken, mee komt. Dat lijkt mij de koninklijke weg. Ik kom daarmee terug naar de Kamer en geef dan ook de criteria aan. Ik kan nu al zeggen dat het niet op basis van aantallen zal gaan. Zo werkt dat niet. Wij moeten afwachten waar de commissie mee komt.

Tegen de heer Çörüz zeg ik het volgende. Ik wil een structurele oplossing voor alle gevallen waarin het spaak loopt, niet een tijdelijke oplossing. Ik noem als voorbeeld de visumplicht. Als die wordt doorgevoerd voor Griekenland, dan wordt dat land uit Schengen gehaald. Dat lijkt mij onbestaanbaar en onlogisch. Dan zouden de Grieken namelijk weer verplicht worden om een visum aan te vragen terwijl het mij helemaal niet om die Grieken gaat. Het gaat mij om de derdelanders die via Griekenland binnenkomen. Die moeten sowieso een visumplicht hebben. De heer Çörüz stelt voor om de controles op de binnengrens weer in te voeren. Dat lijkt mij niet de juiste aanpak. Ik zeg net dat dan de Grieken gecontroleerd moeten worden terwijl het juist om het tegenhouden van de derdelanders gaat die onterecht, via Griekenland, binnenkomen.

De heer **Çörüz** (CDA): Ik heb het nadrukkelijk niet over een visumplicht voor Grieken, maar over een visumplicht voor die derdelanders. Dat zijn de mensen die via Griekenland naar Nederland en andere Europese landen komen.

Minister **Leers**: Om misverstanden te voorkomen: derdelanders zijn visumplichtig. Zij worden echter niet tegengehouden aan de buitengrens bij Griekenland, althans onvoldoende. Daarin moeten wij dan ook investeren. Het heeft geen zin om de controles weer naar binnen te richten. Wij moeten de controles aan de buitengrens – Turkije-Griekenland – versterken. Daarin moeten wij investeren. Dat gaan wij doen via het

actieplan dat ik net genoemd heb. Het heeft zo weinig zin om de controle naar binnen te leggen. Laten wij alle inzet richten op die buitengrens en met elkaar waterdichte afspraken maken.

De heer **Recourt** (PvdA): Kan de minister nog ingaan op het verdrag tussen de EU en Turkije en de problemen die daar zijn ontstaan?

Mevrouw **Van Nieuwenhuizen** (VVD): Ik hoor bovendien graag een antwoord op de grote instroom die dreigt bij Lampadusa. Dat vind ik geen klein punt.

Minister **Leers**: Het zijn punten die los staan van de drie hoofdcategorieën die ik noemde. Over Lampadusa spreek ik zeker nog. Laat ik daarmee maar beginnen. De situatie in enkele Noord-Afrikaanse landen verandert fors. De collega van Buitenlandse Zaken heeft de roep om vrijheid, democratie en politieke, economische en sociale hervormingen krachtig ondersteund. Dat is ook een zaak waarin het hele kabinet hem steunt. De effecten kunnen zodanig zijn, vanwege de ontwikkelingen daar, dat er een extra instroom te verwachten is. Die zien wij natuurlijk nu al in Italië. De Italiaanse minister van Binnenlandse Zaken, Maroni, heeft dit weekend aangekondigd, tijdens de JBZ-raad dit punt aan de orde te willen stellen. Men heeft ook de nieuwsberichten gezien. Dit onderwerp wordt ook op de Raad besproken; Italië heeft Commissaris Malström om extra inzet, extra maatregelen, gevraagd. Ik heb begrepen dat Malström in het Europees Parlement duidelijk heeft gemaakt dat de EU bereid is om extra middelen te geven, uit het Europees Vluchtelingenfonds en het Europees Buitengrensfonds. Die twee fondsen worden beschikbaar gesteld aan Italië. Frontex is al enkele dagen op het eiland aanwezig. Het zal een operatie starten in het gebied. Momenteel bekijkt Frontex met Italië waaraan met name behoefte is. Afhankelijk van die behoefte leveren andere landen een bijdrage. Dat is de afspraak die gemaakt is. Ik ondersteun Malströms oproep om speciale aandacht te schenken aan personen die kwetsbaar zijn en zoeken naar internationale bescherming. Die mogen wij, met alle urgentie in het beheersen van de grote stroom, natuurlijk niet over het hoofd zien.

Dit is zo'n beetje waarover wij op de komende JBZ-raad zullen praten. Mijn inzet daarbij is om de helpende hand te bieden waar dat mogelijk is.

De **voorzitter**: Een laatste korte vraag.

Mevrouw **Van Nieuwenhuizen** (VVD): Voorzitter. Ik heb hieraan ook de opvang in de regio gekoppeld. Kan de minister daarop aandringen bij de Commissie?

Minister **Leers**: Ik vind dat een zeer terechte vraag. Het is de lijn die Nederland altijd volgt. Ik vind het ongelooflijk belangrijk dat we de opvang in de regio faciliteren want daarmee kunnen wij voorkomen dat mensen allerlei migratiebewegingen moeten maken. Mevrouw Van Nieuwenhuizen heeft gevraagd om meer pilots te doen op dit punt. Ik zou er het liefst standaardwerk van maken, maar vooralsnog lopen er een paar pilots. Laten wij nu eerst eens kijken wat de resultaten zijn van die pilots en welke zwakke en sterke punten wij daaruit kunnen halen. Ik zeg toe dat de inzet helemaal in lijn is met wat mevrouw Van Nieuwenhuizen wil. Wij gaan daarmee meer doen want ik vind dat ontzettend belangrijk. De heer Çörüz heeft vragen gesteld over het mobiele toezicht vreemdelingen. Tegenwoordig moet ik in dit verband spreken van «veiligheid», want het gaat niet meer alleen om vreemdelingen, maar om veiligheid. De Raad van State heeft aangegeven dat er een verandering moest plaatsvinden. De concept-AMvB ligt inmiddels klaar. De procedure tot wijziging loopt. In het Vreemdelingenbesluit wordt straks vastgelegd wat ik wel en

niet mag doen. Dan komt de vraag aan de orde: ga je daarop zitten wachten? Het antwoord daarop is nee. Ik ben het helemaal met de heer Çörüz eens dat tussentijds praktische oplossingen moeten worden bedacht. Als wij kunnen aansluiten bij reguliere politiecontroles, dan zullen wij dat zeker doen. Ik beloof dat wij op korte termijn daarvan effecten zullen zien. Ik zal daarover rapporteren.

De heer **Recourt** (PvdA): Ik heb de minister gevraagd of die overnameovereenkomst met Turkije inderdaad op het allerlaatste moment geklapt is. Ik heb niet gehoord wat de visie van het kabinet daarop is.

Minister **Leers**: Ik heb daar geen indicaties van. Ik weet niet waar u dat vandaan heeft. Ons is op geen enkele manier geworden dat daar een spaak in de wielen is gestopt.

De **voorzitter**: Ik dank de leden van het kabinet voor hun antwoorden. Ik noteer één toezegging: de minister van Veiligheid en Justitie zal vanmiddag nog de cijfers inzake de bezettingsgraad van detentie in Polen naar de Kamer zenden. Op verzoek van het lid Gesthuizen wordt er een VAO aangevraagd dat vanavond plaatsvindt.

¹ Samenstelling:

Leden: Rouvoet (ChristenUnie), Van der Staaij (SGP), Arib (PvdA), Çörüz (CDA), Koopmans (CDA), De Roon (PVV), voorzitter, Brinkman (PVV), Vermeij (PvdA), ondervoorzitter, Van Raak (SP), Thieme (PvdD), Gesthuizen (SP), Dibi (GroenLinks), Van Toorenborg (CDA), Berndsen (D66), Van Nieuwenhuizen (VVD), Schouw (D66), Marcouch (PvdA), Van der Steur (VVD), Recourt (PvdA), Hennis-Plasschaert (VVD), Helder (PVV) en Taverne (VVD).

Plv. leden: Slob (ChristenUnie), Dijkgraaf (SGP), Bouwmeester (PvdA), Van Bochove (CDA), Sterk (CDA), Dille (PVV), Elissen (PVV), Smeets (PvdA), Kooiman (SP), Ouwehand (PvdD), Karabulut (SP), Smilde (CDA), Pechtold (D66), Van der Burg (VVD), Hachchi (D66), Spekman (PvdA), De Liefde (VVD), Dijsselbloem (PvdA), Azmani (VVD), Bontes (PVV), Dijkhoff (VVD) en Voortman (GroenLinks).

² Samenstelling:

Leden: Van Bommel (SP), ondervoorzitter, Van der Staaij (SGP), Albayrak (PvdA), Verburg (CDA), voorzitter, Ormel (CDA), Ferrier (CDA), Nicolai (VVD), Eijsink (PvdA), Van Dam (PvdA), De Roon (PVV), Jansen (SP), Ten Broeke (VVD), Ouwehand (PvdD), Wiegman-van Meppelen Scheppink (ChristenUnie), Bontes (PVV), Groot (PvdA), Braakhuis (GroenLinks), Nieuwenhuizen (VVD), Schouw (D66), El Fassed (GroenLinks), Hachchi (D66) en Dijkhoff (VVD).

Plv. leden: Irrgang (SP), Dijkgraaf (SGP), Jacobi (PvdA), Haverkamp (CDA), Bruins Slot (CDA), Omtzigt (CDA), Azmani (VVD), Samsom (PvdA), Timmermans (PvdA), Elissen (PVV), Hennis-Plasschaert (VVD), Thieme (PvdD), Voordewind (ChristenUnie), Driessen (PVV), Dijkers (PvdA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Van Veldhoven (D66), Van Tongeren (GroenLinks), Pechtold (D66), Huizing (VVD) en Kortenoeven (PVV).

³ Samenstelling:

Leden: Dijksma (PvdA), voorzitter, Van Beek (VVD), Van der Staaij (SGP), Koopmans (CDA), Van Bochove (CDA), Aptroot (VVD), ondervoorzitter, Smilde (CDA), Irrgang (SP), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Brinkman (PVV), Van Raak (SP), Thieme (PvdD), Dibi (GroenLinks), Heijnen (PvdA), Elissen (PVV), Monasch (PvdA), Schouw (D66), Marcouch (PvdA), De Boer (VVD), Hennis-Plasschaert (VVD), Lucassen (PVV), Verhoeven (D66) en Grashoff (GroenLinks).

Plv. leden: Van Dam (PvdA), Van der Burg (VVD), Dijkgraaf (SGP), Sterk (CDA), Bruins Slot (CDA), Van der Steur (VVD), Knops (CDA), Karabulut (SP), Rouvoet (ChristenUnie), Van Klaveren (PVV), Jansen (SP), Ouwehand (PvdD), Van Gent (GroenLinks), Kuiken (PvdA), Fritsma (PVV), Vermeij (PvdA), Pechtold (D66), Wolbert (PvdA), Van Nieuwenhuizen (VVD), Taverne (VVD), Bontes (PVV), Hachchi (D66) en Voortman (GroenLinks).

⁴ Samenstelling:

Leden: Van der Staaij (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Sterk (CDA), Van Bochove (CDA), Aptroot (VVD), Van Dam (PvdA), Knops (CDA), Brinkman (PVV), voorzitter, VoordeWind (ChristenUnie), Spekman (PvdA), Thieme (PvdD), Fritsma (PVV), Karabulut (SP), Gesthuizen (SP), Dibi (GroenLinks), Kuiken (PvdA), ondervoorzitter, Berndsen (D66), Van Nieuwenhuizen (VVD), Schouw (D66), Van der Steur (VVD), Van Klaveren (PVV) en Taverne (VVD).

Plv. leden: Dijkgraaf (SGP), Arib (PvdA), Çörüz (CDA), Omtzigt (CDA), De Liefde (VVD), Çelik (PvdA), Smilde (CDA), Elissen (PVV), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Van Dekken (PvdA), Ouwehand (PvdD), Bontes (PVV), De Wit (SP), Kooiman (SP), Sap (GroenLinks), Jadnanasing (PvdA), Hachchi (D66), Azmani (VVD), Pechtold (D66), Venrooy-van Ark (VVD), Kortenoeven (PVV) en Schaart (VVD).